

MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖ
Neuvotteleva virkamies
Suvi Ruuska

Muistio
8.3.2023

Liite 1

VALTIONEUVOSTON ASETUS YMPÄRISTÖKORVAUKSESTA ANNETUN VALTIONEUVOSTON ASETUKSEN MUUTTAMISESTA

1 Asian tausta ja asetuksenantovaltuudet

Rahoituskaudella 2023-2027 Euroopan unionin maaseudun kehittämistoimenpiteet perustuvat jäsenvaltioiden yhteisen maatalouspolitiikan nojalla laadittavien, Euroopan maatalouden tukirahastosta (maataloustukirahasto) ja Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta (maaseuturahasto) rahoitettavien strategiasuunnitelmien (YMP:n strategiasuunnitelmat) tukea koskevista säännöistä sekä asetusten (EU) N:o 1305/2013 ja (EU) N:o 1307/2013 kumoamisesta annettuun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseen (EU) 2021/2115, jäljempänä suunnitelma-asetus.

Maaseudun kehittämistoimenpiteet jäsenvaltioissa perustuvat jäsenvaltion suunnitelma-asetuksen perusteella laatimaan ja Euroopan komission hyväksymään strategiasuunnitelmaan. Suomi on laatinut suunnitelma-asetuksen perusteella Suomen yhteisen maatalouspolitiikan strategiasuunnitelman vuosille 2023–2027 (CAP-suunnitelma). Euroopan komissio hyväksyi Suomen CAP-suunnitelman 31.8.2022 (komission täytäntöönpanopäätös C(2022)6022). Suomi on esittänyt CAP-suunnitelmaan teknisiä muutoksia suunnitelma-asetuksen 119 artiklan 12 kohdan perusteella. Esitetyt muutokset toimitettiin Euroopan komission tarkasteltavaksi 19.12.2022, ne hyväksyttiin CAP-suunnitelman täytäntöönpanoa seuraavassa kansallisessa seurantakomiteassa 31.1.2023 ja Euroopan komission virkamiehet antoivat muutoksille suullisen hyväksynnän 7.3.2023. Euroopan komissio ei tee virallisia hyväksymispäätöksiä näistä teknisistä muutoksista.

Ympäristökorvaus on osa Suomen CAP-suunnitelmaa. Ympäristökorvauksesta säädetään suunnitelma-asetuksen 70 artiklassa. Kansallisesti ympäristökorvauksesta säädetään 1.1.2023 voimaantulleessa eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista annetussa laissa (1333/2022). Lain 3 §:n 5 momentin, 5 §:n 8 momentin, 11 §:n 5 momentin, 12 §:n 6 momentin, 13 §:n 5 momentin ja 15 §:n 5 momentin nojalla on annettu valtioneuvoston asetus ympäristökorvauksesta (78/2023).

2. Asetuksen valmistelu

Asetusehdotus on valmisteltu virkatyönä maa- ja metsätalousministeriössä yhteistyössä Ruokaviraston kanssa.

Asetusehdotuksesta pyydettiin lausunto valtiovarainministeriöltä, ympäristöministeriöltä, Ruokavirastolta, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilta, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry:ltä, Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC rf:ltä, Luonnonvarakeskukselta, ProAgria Keskusten Liitolta, Svenska lantbrukssällskapens förbund rf:ltä, Luomuliitto ry:ltä, Suomen luonnonsuojeluliitolta, WWF Suomelta ja Natur och Miljö rf:ltä.

3. Asetuksen pääasiallinen sisältö

Ympäristökorvauksesta annettuun valtioneuvoston asetukseen ehdotetaan tehtäväksi CAP-suunnitelmaan esitettyjä teknisiä muutoksia vastaavat muutokset sekä eräitä muita säännösten sanamuotoa täsmentäviä muutoksia.

4. Asetuksen pykäläkohtaiset perustelut

13 § 3 mom.

Asetuksen 13 §:n 3 momentin sanamuotoa ehdotetaan täsmennettäväksi peruslohkon lannoituksen osalta. Toimenpiteen ehdon on tarkoitus kohdistua kaikkiin lohkoihin, joilla toteutetaan lannoitusta. Lannoittaminen on aina vapaaehtoista. Säännöksen nykyinen sanamuoto voi johtaa väärinkäsitykseen, että olisi olemassa lohkoja, joiden lannoittaminen olisi pakollista. Sanamuotoa ehdotetaan muutettavaksi siten, että peruslohkolla olisi oltava voimassa oleva viljavuustutkimus, jos peruslohkolla on satokasvi tai peruslohkoa saa lannoittaa.

19 § 5 mom.

Asetuksen 19 §:n 5 momentin sanamuotoa ehdotetaan täsmennettäväksi sellaisten menetelmien osalta, joissa käytetään urakoitsijaa. Jos toimenpiteen toteuttamisessa on käytetty urakoitsijaa, 1 momentissa tarkoitetun menetelmän käytöstä olisi oltava viimeistään 30 päivänä marraskuuta urakoitsijan kuittaus tai kuitti. Kuitti tai kuittaus tarvittaisiin valvonnan mahdollistamiseksi aina, jos toimenpiteen ehdon toteuttamiseen on käytetty urakoitsijaa.

24 §

Asetuksen 24 §:ään ehdotetaan tehtäväksi CAP-suunnitelman teknistä korjausta vastaava muutos. Pykälän 4 momentti, jossa säädetään typen ja fosforin sallitusta käyttömäärästä ehdotetaan kumottavaksi. Toimenpiteen tyyppiä ja fosforia koskevat vaatimukset siirrettäisiin 6 momentissa säädettyyn toimenpiteen vähimmäistasoon. Vähimmäistason tarkoitetaan kansallisella lainsäädännöllä asetettuja vähimmäisvaatimuksia, joita ympäristösitoumuksen antaneen on noudatettava, jotta ympäristökorvaus voitaisiin maksaa. Vähimmäistason vaatimuksena olisi, että peltolohkolle levitettävä aine on valittava siten, että levitettäväksi vaadittava vähimmäismäärä ei ylitä fosforia sisältävien lannoitevalmisteiden ja lannan käytöstä annetun valtioneuvoston asetuksen (64/2023) 3–9 ja 13 §:ssä ja eräiden maa- ja puutarhataloudesta peräisin olevien päästöjen rajoittamisesta annetun valtioneuvoston asetuksen (1250/2014) 11 §:ssä säädettyjä enimmäismääriä.

5. Taloudelliset vaikutukset

Ympäristökorvauksesta aiheutuvat kustannukset suoritetaan valtion talousarvion momentilta 30.20.43 (Ympäristökorvaukset, luonnonmukainen tuotanto, neuvonta ja ei-tuotannolliset investoinnit). Vuoden 2023 valtion talousarvion kyseisen momentin määräraha on 286,560 miljoonaa euroa, josta EU:n rahoitusosuutta on 123,221 miljoonaa euroa ja kansallista osuutta 163,339 miljoonaa euroa. EU:n rahoitusosuus rahoituskaudella 2023—2027 on maaseuturahaston osalta 43 prosenttia. Ympäristökorvauksen osuus momentin määrärahasta on noin 199,468 miljoonaa euroa.

Ympäristökorvaukseen arvioidaan tarvittavan vuoden 2023 tukihausta aiheutuviin maksuihin noin 200 miljoonaa euroa.

Asetukseen ehdotetuilla muutoksilla ei ole vaikutuksia valtion talousarvioon.

Ympäristökorvauksesta aiheutuvat kustannukset katetaan valtiontalouden kehyspäättösten, valtion talousarvion ja henkilötyövuosien puitteissa.

6. Lausuntopalaute

Lausunnon antoivat valtiovarainministeriö ja Ruokavirasto, joilla ei ollut lausuttavaa asetusehdotuksesta.

7. Laintarkastus

Asetusehdotusta ei ole tarkastettu oikeusministeriön laintarkastuksessa asian kiireellisyyden vuoksi.

8. Voimaantulo

Asetuksen olisi tarkoitus tulla voimaan 28.3.2023.

Esititys: Esitetään, että valtioneuvosto antaa asetuksen ympäristökorvauksesta annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta